

Súd: Krajský súd Bratislava
Spisová značka: 20CoP/104/2018
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1318201801
Dátum vydania rozhodnutia: 21. 08. 2018
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Darina Kriváňová
ECLI: ECLI:SK:KSBA:2018:1318201801.1

Uznesenie

Krajský súd v Bratislave v senáte v zložení: predsedníčka senátu JUDr. Darina Kriváňová a členovia senátu JUDr. Michaela Králová a JUDr. Ivana Jahnová, vo veci starostlivosti o maloleté deti L.: V. L., I.. XX.XX.XXXX F. B. I.. XX.XX.XXXX, zastúpené kolíznym opatrovníkom: Úrad práce sociálnych vecí a rodiny Pezinok, odbor sociálnych vecí a rodiny, Krátka 1, Senec, deti rodičov: W. X. L., I.. XX.XX.XXXX, trvale Z. K. XX, E. W., G. Č.F. M. XX, N. B. M. a otec V. L., I.. XX.XX.XXXX, Z. K. XX, E. W., o odvolaní otca proti uzneseniu Okresného súdu Bratislava III č.k. 38P/74/2018-8 zo dňa 06.04.2018 takto

rozhodol:

Krajský súd v Bratislave uznesenie Okresného súdu Bratislava III č.k. 38P/74/2018-8 zo dňa 06.04.2018
p o t v r d z u j e .

odôvodnenie:

1. Okresný súd Bratislava III. uznesením č.k. 38P/74/2018-8 zo dňa 06.04.2018, nariadil neodkladné opatrenie, ktorým maloleté deti L.: V. L., I.. XX.XX.XXXX F. B., I.. XX.XX.XXXX sa dočasne zverujú do osobnej starostlivosti matky a otcovi uložil povinnosť prispievať na výživu maloletého V. L. sumou 100,- eur mesačne a na výživu maloletej B. sumou 80,- eur mesačne k rukám matky vždy do 15. dňa v mesiaci od 06.04.2018 a vo zvyšnej časti návrh matky zamietol. Súd určil, že neodkladné opatrenie bude v časti zverenie maloletých detí do osobnej starostlivosti matke, trvať do právoplatného skončenia konania o rozvod manželstva o úpravu rodičovských práv a povinností k maloletým deťom, ktoré je vedené na Okresnom súde Nitra pod sp. zn. 11P/1/2018 a tiež určil, že neodkladné opatrenie bude v časti určenia výživného na maloleté deti trvať do nadobudnutia vykonateľnosti rozhodnutia, ktorým sa končí konanie o rozvod manželstva a o úpravu výkonu rodičovských práv a povinností k maloletým deťom na čas po rozvode manželstva, v časti určenia výživného na maloleté deti, ktoré je vedené na Okresnom súde Nitra pod sp. zn. 11P/1/2018.

2. Matka podaným návrhom žiadala, aby súd nariadil neodkladné opatrenie a maloleté deti zveril do jej osobnej starostlivosti, aby otcovi uložil povinnosť prispievať na výživu maloletého V. L. sumou 100,- eur mesačne na výživu maloletej B. sumou 180,- eur mesačne, a aby upravil styk otca s maloletými deťmi v zmysle podaného návrhu. Matka návrh odôvodnila tým, že na Okresnom súde Nitra je vedené konania o rozvod manželstva rodičov maloletých detí, ktorí od februára 2018 nežijú v spoločnej domácnosti. Matka sa odsťahovala spolu s deťmi zo spoločnej domácnosti z dôvodu, že s otcom detí si nerozumeli, dochádzalo medzi nimi ku konfliktom a fyzickému násiliu, ktorého svedkom bol aj maloletý V. L., nakoľko otec nevedel kontrolovať svoje správanie. Deti sa po odsťahovaní zo spoločnej domácnosti ukľudnili a nie sú ustráchané. Otec sa matke telefonicky vyhrážal, že jej deti zoberie a dožaduje sa styku s deťmi, ktorému matka nebráni, ale žiada, aby sa styk realizoval v jej prítomnosti, čo otec odmieta. Maloletá B. je vo veku 2 rokov a nie je zvyknutá bez matky a maloletý V. L. nechce odísť s otcom sám a dožaduje sa prítomnosti matky. Otec má pravidelné informácie o deťoch, ale nemal záujem o styk s deťmi. Otec matke na výživu detí odmietol prispievať. Matka je na rodičovskej dovolenke s maloletou B. F. W. V. L. má nastúpiť do materskej školy, je dlhodobo chorý, pravidelne užíva lieky na imunitu.

3. Okresný súd vychádzal zo zistenia, že návrhom podaním na Okresnom súde Nitra dňa 12.03.2018 sa otec maloletých detí domáhal nariadenia neodkladného opatrenia a zverenia detí na čas do rozvodu do striedavej osobnej starostlivosti oboch rodičov v týždňových intervaloch.

4. Okresný súd právne vec posúdil podľa § 325 ods. 1 C.s.p. v spojení s § 366 C.m.p., a dospel k záveru, že návrh matky na nariadenie neodkladného opatrenia je čiastočne dôvodný, keď je potrebné dočasne upraviť výkon rodičovských práv a povinností k maloletým deťom. Medzi rodičmi sú výrazné konflikty, súvisiace s ukončením spolužitia a odsťahovaním sa matky zo spoločnej domácnosti. S prihliadnutím na to, že matka je v súčasnosti na rodičovskej dovolenke s maloletou B., o ktorú sa celodenne stará, a maloletý V. L. nastúpi do predškolského zariadenia, súd zveril maloleté deti do osobnej starostlivosti matky a otcovi uložil vyživovaciu povinnosť k maloletým deťom, na maloletého V. L. O. sume 100,- eur mesačne a na maloletú B. v sume 80,- eur mesačne. Zistil, že u otca dochádza k porušovaniu jeho rodičovských povinností, pretože si neplní riadne vyživovaciu povinnosť a je potrebné túto povinnosť otcovi uložiť rozhodnutím súdu. S prihliadnutím na vek maloletých detí a súvisiace odôvodnené potreby, súd určil výživné na maloleté deti a zároveň návrh matky na úpravu styku s otcom zamietol. S odôvodnením, že rodičovi nie je možné určiť styk bez toho, aby sa k nemu aspoň vyjadril, alebo aby mal súd preukázané, že tento rodič má o úpravu styku s deťmi záujem, a ak áno, v akom rozsahu tento styk navrhuje upraviť. Návrhu matky preto nebolo možné vyhovieť.

5. Proti uzneseniu podal odvolanie otec maloletých detí, ktorý navrhol, aby odvolací súd zmenil rozhodnutie súdu prvej inštancie a návrh matky zamietol ako nedôvodný, nakoľko obaja rodičia majú právo sa o deti riadne starať a výživné pravidelne a riadne platiť, ešte pred nariadením neodkladného opatrenia. Výživne navrhol určiť v sume 50,- eur na každé dieťa a navrhol upraviť styk s maloletými deťmi, nakoľko matka všetky dohody porušuje a úmyselne mu styk neumožňuje. Preto žiadal upraviť styk každý páry týždeň v nedeľu od 09.00 hod. do 17.00 hod. a každý nepárny týždeň v sobotu od 09.00 hod. do 17.00 hod. podľa písomne uzatvorenej dohody zo dňa 20.04.2018.

6. V podanom odvolaní otec namietal, že okresný súd nedostatočne zistil skutočný stav a vyvodil nesprávne právne závery, nakoľko vo veci nevykonal žiadne šetrenie pomerov a neskúmal záujem maloletých detí a rozhodol len na základe tvrdení matky, nakoľko je zarážajúce, že v konaní, ktoré je vedené na Okresnom súde Nitra pod sp. zn. 11P/1/2018, matka požaduje výživne len v sume 50,- eur na každé dieťa, ktoré považuje za dostatočné a zodpovedajúce aj možnostiam a schopnostiam otca. Matka v tomto konaní žiada výživné, ktoré nie je schopný ani riadne platiť, pričom jeho pomery a schopnosti platiť súdom určené výživné si vyžadujú vykonať rozsiahlejšie dokazovanie vo veci samej, a nie v rámci neodkladného opatrenia, kedy tieto pomery neboli ničím preskúmané a prešetrené a ide len o jednostranné tvrdenia založené na klamstve a účelovosti v snahe matky dosiahnuť svoj cieľ, pričom jej v žiadnom prípade nejde o skutočný záujem maloletých detí. Preto považuje rozhodnutie súdu v časti zverenia detí a určenia výživného za nesprávne, keď po odchode matky zo spoločnej domácnosti si vyživovaciu povinnosť riadne plnil podľa dohody rodičov. Dobrovoľným platením výživného zo strany otca, čo matka v návrhu vôbec neuviedla, nebol daný dôvod na nariadenie neodkladného opatrenia, keďže výživa maloletých detí bola zabezpečená. V súvislosti so zverením maloletých detí poukázal na správanie maloletého syna, ktorý viac prejavoval náklonnosť na stranu otca ako k samotnej matke, v rámci pohovoru dňa 20.04.2018 a bolo zrejmé, že dieťa je matkou manipulované a prejavil svoju citovú viazanosť práve na svojho otca. V konaní navrhoval zverenie detí do striedavej osobnej starostlivosti obidvoch rodičov, nakoľko matka svojvoľne a bez jeho súhlasu odvieďa deti na neznámu adresu a rodičia prestali žiť v spoločnej domácnosti a matka ukončila dochádzku maloletému synovi do materskej školy, ktorú riadne dieťa navštevovalo. Deti navrhol zveriť do striedavej osobnej starostlivosti oboch rodičov, pretože vždy sa vedel o deti riadne postarať a matka v minulosti nemala žiadny problém deti otcovi nechať. Súd mal riadne zistiť skutkový stav a riadne prešetriť pomery, v akom prostredí matka spoločne s deťmi v súčasnosti žije, pričom boli porušené rodičovské práva otca, nakoľko týmto dlhodobým stavom sú narúšané jeho väzby k obojom deťom a matka sa dlhodobo umožňuje ovplyvňovať maloleté deti, čo sa prejavuje už aj vo verbálnej komunikácii s maloletým synom. Otec preto navrhol odvolaciemu súdu rozhodnúť v zmysle jeho odvolania.

7. K podanému odvolaniu otca sa vyjadril kolízny opatrovník tak, že navrhol rozhodnutie potvrdiť v časti zverenia maloletých detí matke a určenia výživného a v súvislosti s úpravou styku otca s maloletými deťmi navrhol odvoláciu súdu aby rozhodol, že otec je oprávnený stretávať sa s maloletou B. F. W. V. L.

každý párný týždeň v sobotu od 09.00 hod. do 12.00 hod. a v nedeľu od 14.00 hod. do 17.00 hod. až do rozhodnutia súdu vo veci samej a zmeniť tak v tento časti rozhodnutie súdu prvej inštancie.

8. Krajský súd v Bratislave preskúmal vec, v ktorej nie je viazaný rozsahom a dôvodmi odvolania § 2 ods. 1, § 65, § 66, § 360 a nasl., zákona č. 161/2015 Z.z. Civilný mimosporový poriadok, § 324 ods. 1, § 329 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok, vec prejednal bez nariadenia pojednávania (§ 385 ods. 1 C.s.p.) a dospel k záveru, že odvolanie otca nie je dôvodné.

9. V danej veci otec nesúhlasil s rozhodnutím súdu, ktorým vyhovel návrhu matky na nariadenie neodkladného opatrenia a zverenie maloletých detí do osobnej starostlivosti matky, pretože on navrhoval zveriť deti do striedavej starostlivosti obidvoch rodičov, lebo sa dokáže o deti postarať. Okresný súd dospel k názoru, že nie sú splnené zákonné podmienky na inú úpravu práv a povinností rodičov k maloletým deťom, ako zveriť ich do osobnej starostlivosti matky a významná je skutočnosť, že v súčasnej dobe je vedené konanie o rozvod manželstva rodičov, v ktorom súd na základe riadne a dostatočne vykonaného dokazovania rozhodne, komu budú deti zverené do osobnej, prípadne striedavej starostlivosti, a ako budú upravené práva a povinnosti obidvoch rodičov. Návrhom otca na zverenie detí do striedavej starostlivosti rodičov sa bude zaoberať súd po vyhodnotení výsledkov vykonaného dokazovania. Preto otec musí rešpektovať daný stav do rozhodnutia súdu vo veci, keď maloleté deti sú zverené do osobnej starostlivosti matke a otec je povinný prispievať na výživu detí súdom určeným výživným. Odvolací súd je preto toho názoru, že okresný súd rozhodol správne.

10. V článku 18 ods. 1 Dohovoru o právach dieťaťa je zakotvená zásada, že obaja rodičia majú spoločnú zodpovednosť za výchovu a vývoj dieťaťa. Základným zmyslom ich starostlivosti musí pritom byť záujem dieťaťa. V zmysle článku 41 ods. 4 Ústavy SR, starostlivosť o deti a ich výchova je právom rodičov a deti majú právo na rodičovskú výchovu a starostlivosť.

11. Podľa § 24 ods. 4 Zákona o rodine, súd pri rozhodovaní o výkone rodičovských práv a povinností, alebo pri schvaľovaní dohody rodičov rešpektuje právo maloletého dieťaťa na zachovanie jeho vzťahu k obidvom rodičom a vždy prihliadne na záujem maloletého dieťaťa, najmä na jeho citové väzby, vývinové potreby, stabilitu budúceho výchovného prostredia a ku schopnosti rodiča dohodnúť sa na výchove a starostlivosti o dieťa s druhým rodičom. Súd dbá, aby bolo rešpektované právo dieťaťa na výchovu a starostlivosť zo strany obidvoch rodičov a aby bolo rešpektované právo dieťaťa na udržiavanie pravidelného, rovnocenného a rovnoprávneho osobného styku s obidvoma rodičmi.

12. Odvolací súd považuje za potrebné k tomu uviesť, že právo mať dieťa u seba je ústavným vyjadrením zásady, že starostlivosť o deti a ich výchova je právom rodičov a deti majú právo na rodičovskú výchovu a starostlivosť. Práva rodičov možno obmedziť a maloleté deti možno od rodičov odlúčiť proti vôli rodičov len rozhodnutím súdu, na základe zákona. Okrem násilných zásahov do práva rodiča mať dieťa u seba sa toto oprávnenie redukuje tiež fakticky v dôsledku skutočnosti, že rodičia maloletého dieťa spolu nežijú. Pretože im vo väčšine prípadov patrí obom výkon rodičovských práv a povinností v rovnakej miere a dieťa nemôže byť súčasne členom dvoch domácností, je v takom prípade nevyhnutné aj právne rozhodnúť, ktorému z rodičov zostane toto právo zachované v plnej miere a dieťa mu bude zverené do osobnej starostlivosti a ktorému z rodičov sa právo osobne sa o dieťa starať odoberie a vznikne mu úplne nové právo - právo styku s dieťaťom.

13. Okresný súd vychádzal zo zistenia, že medzi rodičmi sú výrazné konflikty, súvisiace s ukončením spolužitia a odsťahovaním sa matky zo spoločnej domácnosti. V tej súvislosti odvolací súd považuje za potrebné zdôrazniť, že na psychiku dieťaťa veľmi pôsobí nekomunikatívnosť rodičov pri jeho odovzdávaní. Jedná sa o výrazne nežiadajúci jav pre osobnostný vývoj, aj duševné zdravie maloletého dieťaťa. Je preto treba v záujme dieťaťa tento negatívny stav zmeniť. Akákoľvek striedavá osobná starostlivosť predpokladá zo strany rodičov predovšetkým toleranciu, spoločnú vôľu a schopnosť spolu komunikovať a spolupracovať a najmä nezapájať dieťa do svojich vzájomných problémov. Jedným z určujúcich faktorov pri rozhodovaní o zverení dieťaťa do osobnej starostlivosti je schopnosť rodiča spolupracovať s druhým rodičom pri výchove dieťaťa.

14. V danom prípade preto nemožno vyhovieť odvolaniu otca a vyhovieť jeho návrhu na zverenie detí do striedavej starostlivosti obidvoch rodičov, bez toho, aby s tým rodičia súhlasili a tiež bez vykonaného dokazovania, pretože matka žiadala zveriť maloleté deti do jej osobnej starostlivosti, a nie do striedavej osobnej starostlivosti, pričom matka s návrhom otca nesúhlasí. Pri rozhodovaní musí súd prihliadať na záujem maloletého dieťaťa najmä na jeho citové väzby, vývinové potreby a stabilitu výchovného prostredia, a preto nemožno zveriť dieťa do striedavej starostlivosti bez toho, aby súd skúmal a dôkazne vyhodnotil, či je takýto spôsob starostlivosti o dieťa vhodný a najmä, či je v záujme maloletého dieťaťa.

15. Pokiaľ ide o právo otca na styk s deťmi, ktoré sú teraz v osobnej starostlivosti matky, je potrebné uviesť, že rozhodnutie o zverení maloletého dieťaťa jednému z rodičov do osobnej starostlivosti zachováva všetky rodičovské práva a povinnosti aj tomu z rodičov, ktorému maloleté dieťa nebolo zverené do osobnej starostlivosti. Tento rodič, aj keď je spravidla prevažne vylúčený z bezprostredného výkonu svojich rodičovských práv a povinností, najmä sústavného výchovného pôsobenia na maloleté dieťa, nie je pozbavený práva dieťa vychovávať. Jedným z prostriedkov na zabezpečenie čiastočnej spoluúčasti rodiča, ktorému nebolo maloleté dieťa zverené do osobnej starostlivosti, na výchove maloletého dieťaťa a na udržiavanie rodičovského vzťahu a upevňovanie citových vzťahov, je osobný styk rodiča s maloletým dieťaťom. Úlohou rodiča, ktorému nebolo maloleté dieťa zverené do výchovy, je najmä to, aby pri styku s maloletým dieťaťom svoju úlohu vo výchove dieťaťa uplatňoval len pozitívnym spôsobom v súlade s § 30 Zákona o rodine a čl. 29 Dohovoru o právach dieťaťa. Úlohou rodiča, ktorý má maloleté dieťa v osobnej starostlivosti, je okrem iného aj to, aby so zreteľom na záujem dieťaťa vytváral priaznivé podmienky na styk tohto rodiča s maloletým dieťaťom, a to najmä vedením dieťaťa k správneému vzťahu k tomuto rodičovi. V čl. 18 ods. 1 Dohovoru o právach dieťaťa je zakotvená zásada, že obaja rodičia majú spoločnú zodpovednosť za výchovu a vývoj dieťaťa. Základným zmyslom ich starostlivosti musí byť záujem dieťaťa.

16. V danom prípade práva a povinnosti rodičov maloletých detí, pokiaľ ide o styk otca s deťmi, sú upravené uznesením Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 11CoP 266/2018 zo dňa 30.7.2018, ktorým odvolací súd zmenil uznesenie Okresného súdu Bratislava III č.k. 37P/76/2018-22 zo dňa 06.04.2018 tak, že otec je oprávnený stretávať sa s maloletými deťmi L.N.: V. L., I.. XX.XX.XXXX F. B., I.. XX.XX.XXXX každý párný kalendárny týždeň v roku v nedeľu od 09.00 hod. do 17.00 hod. a každý nepárny týždeň v sobotu od 09.00 hod. do 17.00 hod.

17. Pretože styk otca s maloletými deťmi je upravený uvedeným rozhodnutím súdu, odvolací súd uznesenie okresného súdu v zamietajúcom výroku potvrdil, pretože neboli splnené podmienky pre zmenu rozhodnutia a úpravu styku otca s maloletými deťmi, ktoré boli zverené do osobnej starostlivosti matky.

18. Existuje viacero faktorov pre rozhodnutie o tom, ktorému z rodičov má byť dieťa zverené do osobnej starostlivosti. Medzinárodné pramene práva, európska judikatúra, ako aj slovenský Zákon o rodine už úplne jednoznačným spôsobom zmenili svoj postoj k postaveniu rodičov pri realizácii výkonu ich rodičovských práv a povinností. Pokiaľ rodič má záujem rovnocenne sa podieľať na výchove dieťaťa a nespráva sa spôsobom, ktorý by odôvodňoval zásah do výkonu rodičovských práv a povinností, potom je súd povinný využiť všetky zákonné prostriedky na to, aby mu jeho právo priznal a zabezpečil jeho riadnu realizáciu. Pri rozhodovaní o akejkoľvek otázke súvisiacej s výkonom rodičovských práv a povinností, treba aplikovať povinnosti, ktoré štátu vyplývajú z pozitívneho záväzku v rodinnoprávnych vzťahoch.

19. Novela Zákona o rodine vykonaná zákonom č. 217/2010 Z.z. zaviedla do rodinného práva inštitút tzv. striedavej osobnej starostlivosti. Striedavá osobná starostlivosť je taká úprava osobnej starostlivosti o dieťa, keď je dieťa v osobnej starostlivosti každého z rodičov po určitú presne určenú dobu, napríklad 1 týždeň, 2 týždne, či mesiac u matky a takú istú, alebo inú dobu následne u otca. Ide o pomerne prelomový spôsob osobnej starostlivosti o dieťa, ktorý zohľadňuje právo obidvoch rodičov na výchovu dieťaťa po ich rozchode. Mnohí odborníci však konštatujú, že tento spôsob osobnej starostlivosti o dieťa je v rozpore s potrebou stability výchovného prostredia dieťaťa. Neustála výmena prostredia, v ktorom dieťa vyrastá, môže mať okrem pozitívnych vplyvov spočívajúcich najmä v kontakte s obidvoma rodičmi a ich výchovným vplyvom aj mimoriadne negatívne vplyvy, keďže dieťa si takúto formu výchovy berie ako vzor do života a pri niektorých povahách detí sa táto nejednotnosť, resp. nestálosť prostredia môže odraziť aj na ich psychickom vývine. Na skutočnosť, že striedavá osobná starostlivosť nie je vhodná pre všetky deti, poukazuje aj W. K. v komentári k Zákonom o rodine, C. H. Beck 2001, str. 84. Aj zákonodarcia vo všeobecnej časti dôvodovej správy dodáva, že striedavá osobná starostlivosť nie je vhodná pre každé dieťa, ani pre každého rodiča.

20. Nové znenie § 24 ods. 2 ustanovuje, že ak sú obidvaja rodičia spôsobilí dieťa vychovávať, a ak majú o osobnú starostlivosť o dieťa obidvaja rodičia záujem, tak súd môže zveriť dieťa do striedavej osobnej starostlivosti obidvoch rodičov, ak je to v záujme dieťaťa a ak budú takto lepšie zaistené potreby dieťaťa. Ak so striedavou osobnou starostlivosťou súhlasí aspoň jeden z rodičov dieťaťa, tak súd musí skúmať, či bude striedavá osobná starostlivosť v záujme dieťaťa.

21. Z uvedeného ustanovenia vyplýva, že predpokladmi na rozhodnutie súdu o striedavej osobnej starostlivosti, ktoré musia byť kumulatívne (súčasne) splnené, sú:

- jednoznačný záujem dieťaťa na zverení do striedavej osobnej starostlivosti obidvoch rodičov,
- lepšia možnosť zaistenia potrieb dieťaťa pri tomto spôsobe osobnej starostlivosti ako pri výlučnej osobnej starostlivosti jedného z rodičov,

- spôsobilosť rodičov vychovávať dieťa,
- záujem obidvoch rodičov o osobnú starostlivosť o dieťa (zdôrazňujeme, že predpokladom nie je záujem obidvoch rodičov o striedavú osobnú starostlivosť, ale záujem o osobnú starostlivosť, teda že obidvaja rodičia chcú mať dieťa u seba),
- súhlas aspoň jedného z rodičov so zverením dieťaťa do striedavej osobnej starostlivosti.

22. Pokiaľ je záujem dieťaťa prvoradým hľadiskom, potom sa musí dôjsť k logickému záveru, že predpokladom na rozhodnutie súdu o zverení dieťaťa do striedavej osobnej starostlivosti je vysoká miera schopnosti dohody rodičov a nevyhnutnosť intenzívnej komunikácie týkajúcej sa potrieb maloletého dieťaťa. Rodičia sa musia vedieť dohodnúť o veciach súvisiacich so školskou dochádzkou (dieťa by malo stále navštevovať rovnakú školu) aj s mimoškolskými aktivitami a záujmami dieťaťa (šport, tanec, hudba, cudzie jazyky a pod.). Dieťaťu by sa striedaním osobnej starostlivosti nemal meniť okruh jeho kamarátov a blízkych osôb, aby nebolo v takýchto situáciách ďalej traumatizované. Vzhľadom na uvedené je pre rozhodnutie rozhodujúca aj vzdialenosť bydlísk rodičov a zverenie dieťaťa do striedavej osobnej starostlivosti nebude spravidla vhodné, pokiaľ rodičia bývajú v iných mestách, resp. vo vzdialených mestských častiach.

23. Schopnosť dohody rodičov súd musí zisťovať v rámci dokazovania v konaní o výkone rodičovských práv a povinností. Niektorí odborníci zastávajú názor, že pokiaľ sa rodičia na striedavej osobnej starostlivosti nevedia dohodnúť, sú tu dôvodné pochybnosti o tom, či by výchovné prostredie založené autoritatívnym rozhodnutím súdu o zverení dieťaťa do striedavej osobnej starostlivosti (čo zákon pripúšťa), bolo stabilné a v záujme maloletého dieťaťa a či by rodičia boli schopní sa následne dohodnúť na ďalších zásadných otázkach súvisiacich s osobnou starostlivosťou o dieťa.

24. Súd pri rozhodovaní o striedavej osobnej starostlivosti, resp. pri schvaľovaní rodičovskej dohody, nesmie opomenúť výsluchom zistiť praktické súvislosti spojené s týmto spôsobom osobnej starostlivosti, teda ako by rodičia riešili presun osobných vecí dieťaťa z domácnosti jedného rodiča do domácnosti druhého rodiča, ako by boli vybavené obidve domácnosti, či by malo dieťa v obidvoch domácnostiach nevyhnutné veci, napríklad ošatenie, hračky, počítač a pod., a či je bytová situácia obidvoch rodičov vôbec vhodná, teda napríklad či by malo dieťa u každého z rodičov vlastnú izbu a pod. Nutnosť pravidelného sťahovania množstva vecí maloleté dieťaťa vníma mimoriadne negatívne. Medzi rodičmi by nemal byť zásadný rozpor ani v otázkach financovania potrieb dieťaťa, t.j. financovanie ošatenia, školských pomôcok, výletov, výcvikov a pod. Pokiaľ je na mimoškolské aktivity dieťaťa, napríklad na športové či umelecké aktivity, potrebné zabezpečiť dopravu, súd by mal tiež zistiť, či je v možnostiach obidvoch rodičov zabezpečiť ju dieťaťu. Rodičia musia nájsť konsenzus aj pokiaľ ide o veci sociálneho zabezpečenia, zdravotnej starostlivosti, hlásenia pobytu dieťaťa, daňového bonusu na dieťa a pod.

25. Vzhľadom na ďalšie kritériá, na ktoré súd musí prihliadať pri rozhodovaní o výkone rodičovských práv a povinností a pri schvaľovaní dohody rodičov, napríklad na citové väzby dieťaťa, sa bude pri rozhodovaní o vhodnosti striedavej osobnej starostlivosti, ako aj pri rozhodovaní o dĺžke osobnej starostlivosti každého z rodičov v rámci striedavej starostlivosti, častokrát nariaďovať znalecké dokazovanie. Staršie deti bude môcť súd aj vypočuť a ich stanovisko by mal zohľadniť. Vek dieťaťa má pri rozhodovaní o striedavej osobnej starostlivosti pomerne dôležitú úlohu a súd by ho mal pri rozhodovaní tiež vziať do úvahy.

26. Z ustanovenia § 24 ods. 2 Zákona o rodine, vyplýva, že na jeho základe možno rozhodnúť o zverení dieťaťa do striedavej osobnej starostlivosti obidvoch rodičov, ak skutkové okolnosti prípadu možno subsumovať pod toto zákonné ustanovenie. V opačnom prípade prichádza do úvahy právne posúdenie podľa § 24 ods. 1 Zákona o rodine (ktoré je takisto hmotno-právnej povahy), teda zverenie dieťaťa, resp. detí do výlučnej osobnej starostlivosti niektorého z rodičov, prípadne inej osoby.

27. S prihliadnutím na uvedené, nebolo možné odvolaniu otca vyhovieť a zmeniť rozhodnutie okresného súdu. Návrhom otca na zverenie detí do striedavej starostlivosti obidvoch rodičov sa bude zaoberať súd v konaní vo veci o rozvod manželstva rodičov a úpravu práv a povinností rodičov k maloletým deťom.

28. Pokiaľ otec namietal výšku výživného, ktoré určil súd, je potrebné uviesť, že podľa § 366 C.m.p. neodkladným opatrením môže súd nariadiť platiť výživné v nevyhnutnej miere. V zmysle tohto ustanovenia výživné v nevyhnutnej miere je určené len na uspokojovanie základných, osobných a životných potrieb oprávneného a nie je rozhodujúce, že povinný je schopný platiť aj vyššie dávky výživného. Výživné priznané neodkladným opatrením má nevyhnutnú mieru jeho plnenia aj pre oprávnenú osobu a má postačovať na uhrádzanie základných životných potrieb.

29. Neodkladné opatrenie, ktorým súd ukladá platenie výživného v nevyhnutnej miere možno nariadiť bez zreteľa na to, o aké výživné ide. Dôležité je len to, že sa uplatňuje nárok na výživné, ktorého

právny dôvod spočíva v ustanoveniach Zákona o rodine, to znamená, že výživné poskytované na inom, než zákonomnom podklade, nemožno chrániť neodkladným opatrením. Z ustanovenia § 62 ods. 1 Zákona o rodine vyplýva, že plnenie vyživovacej povinnosti rodičov k deťom je ich zákonná povinnosť, ktorá trvá do času, kým deti nie sú schopné samé sa živiť. Medzi jednotlivými druhmi vyživovacej povinnosti má vyživovacia povinnosť rodičov k deťom významné postavenie. Vyživovacia povinnosť zaťažuje oboch rodičov, bez ohľadu na to, či sa dieťa narodilo v manželstve. Pre zákonný vznik tejto vyživovacej povinnosti je relevantnou objektívna právna skutočnosť narodenia dieťaťa, jej zánik zákon spája s nadobudnutím schopnosti dieťaťa samostatne sa živiť. V tejto veci je aktívne legitimovaný ten, komu patrí zákonom ustanovený nárok na výživné a osvedčí ho spôsobom, ktorý predpisuje Zákon o rodine, teda uvedie a osvedčí rodinný vzťah, ktorý opodstatňuje platenie výživného. Osvedčenie nariadenia neodkladného opatrenia vyžaduje aj schopnosti a možnosti povinného platiť výživné v zmysle Zákona o rodine.

30. Podľa ustanovenia § 62 ods. 3 Zákona o rodine, každý rodič, bez ohľadu na svoje schopnosti, možnosti a majetkové pomery je povinný plniť svoju vyživovaciu povinnosť v minimálnom rozsahu vo výške 30 % zo sumy životného minima na nezaopatrované nepľnoleté dieťa alebo na nezaopatrované dieťa podľa osobitného zákona. Napriek tomu, že sa osvedčujú schopnosti a možnosti povinného rodiča, obsahom neodkladného opatrenia bez zreteľa na to, ktorý druh vyživovacej povinnosti sa má plniť, je výživné v nevyhnutnej miere.

31. Pri určení výživného v nevyhnutnej miere sa rozsah výživného v neodkladnom opatrení zásadne odlišuje od jeho rozsahu v konečnom rozhodnutí, okrem prípadu, ak nevyhnutná miera je súčasne aj limitom schopností a možností povinného. Výrok neodkladného opatrenia nepredurčuje obsah meritórneho rozhodnutia, pritom výživné v nevyhnutnej miere je určené len na uspokojovanie základných osobných životných potrieb oprávneného a nie je rozhodujúce, že povinný je schopný platiť aj vyššie dávky výživného. Výživné priznané neodkladným opatrením má nevyhnutnú mieru jeho plnenia aj pre oprávnenú osobu. Výživné bez ohľadu na oprávnené potreby navrhovateľa má postačovať na uhrádzanie základných životných potrieb a tento limit sa vzťahuje na všetky druhy vyživovacích povinností. Začiatkom plnenia vyživovacej povinnosti je deň rozhodnutia o neodkladnom opatrení, pričom týmto opatrením o platení výživného v nevyhnutnej miere sa nerozhodlo o tom, že je daný základ pre určenie vyživovacej povinnosti v konaní vo veci samej.

32. Podľa ustanovenia § 329 ods. 1 C.s.p. súd môže rozhodnúť o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia aj bez výsluchu a vyjadrenia strán a bez nariadenia pojednávania. Pri prijímaní takéhoto opatrenia, ktoré je opatrením dočasným a neodkladným, prevláda požiadavka rýchlosti konania nad úplným preukázaním uplatneného nároku. Aj v konaní o neodkladnom opatrení musí súd hodnotiť vykonané dôkazy, pritom (pri súčasnom preukázaní potreby dočasnej úpravy pomerov strán) rozhodné skutočnosti, (predovšetkým nárok sám) nemusia byť spoľahlivo preukázané. K nariadeniu neodkladného opatrenia stačí, ak sú tvrdené skutočnosti aspoň osvedčené, t.j. ak sa javia aspoň pravdepodobnými. Procesnú zodpovednosť v uvedenom smere nesie navrhovateľ neodkladného opatrenia. Okresný súd rozhodol o vyživovacej povinnosti otca s prihliadnutím na to, že matka je v súčasnosti na rodičovskej dovolenke s maloletou B., o ktorú sa celodenne stará a maloletý V. L. nastúpi do predškolského zariadenia, otcovi uložil vyživovaciu povinnosť k maloletým deťom, na maloletého V. L. v sume 100,- eur mesačne a na maloletú B. v sume 80,- eur mesačne. O vyživovacej povinnosti otca okresný súd rozhodol po zistení, že u otca dochádza k porušovaniu jeho rodičovských povinností, pretože si neplní riadne vyživovaciu povinnosť a je potrebné túto povinnosť otcovi uložiť rozhodnutím súdu. S prihliadnutím na vek maloletých detí a súvisiace odôvodnené potreby, súd určil výživné na maloleté deti v súlade s ustanovením § 366 Civilného mimosporového poriadku a odvolací súd po preskúmaní uznesenia súdu prvej inštancie na základe podaného odvolania otca nezistil dôvod pre zmenu rozhodnutia, ktoré je správne. O výške vyživovacej povinnosti na maloleté deti bude rozhodnuté vo veci po vykonanom dokazovaní, v ktorom sa súd bude zaoberať námietkami otca k výške výživného.

33. Preto v danom prípade, ak sú maloleté deti v osobnej starostlivosti matky, je otec povinný prispievať na výživu finančne a nemôže tvrdiť, že nedokáže uhrádzať výživné, pretože podľa ustanovenia § 62 ods. 5 Zákona o rodine výživné má prednosť pred inými výdavkami rodičov. Okrem toho zo zistenia súdu prvej inštancie vyplýva, že otec si neplnil riadne vyživovaciu povinnosť na deti a tak mu bola určená rozhodnutím súdu. Okresný súd preto rozhodol správne, keď nariadil neodkladné opatrenie a uložil otcovi povinnosť prispievať na výživu detí v nevyhnutnej miere tak, ako je uvedené vo výroku odvolaním napadnutého uznesenia.

34. Odvolací súd preto uznesenie súdu prvej inštancie podľa § 387 ods. 1 Civilného sporového poriadku ako vecne správne potvrdil.

35. Toto rozhodnutie prijal senát Krajského súdu v Bratislave

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C.s.p.).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 C.s.p.).

(1) Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

(2) Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 C.s.p.).

(1) Dovolanie podľa § 421 odsek 1 C.s.p. nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b).

(2) Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 C.s.p.).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 C.s.p.).

(1) Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy.

(2) Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 C.s.p.).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 C.s.p.).

(1) Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom.

(2) Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 C.s.p.).

(1) Dovolanie prípustné podľa § 420 C.s.p. možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení.

(2) Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 C.s.p.).

(1) Dovolanie prípustné podľa § 421 C.s.p. možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci.

(2) Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 C.s.p.).

Dovolací dôvod nemožno vymedziť tak, že dovolateľ poukáže na svoje podania pred súdom prvej inštancie alebo pred odvolacím súdom (§ 433 C.s.p.).

Dovolacie dôvody možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 434 C.s.p.). V dovolaní nemožno uplatňovať nové prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany okrem skutočností a dôkazov na preukázanie prípustnosti a včasnosti podaného dovolania (§ 435 C.s.p.).